

BIECHT VAN EEN NABESTAANDE

Biecht van een Nabestaande

Een moderne raamvertelling

Koen Devlaminck

2026

Beefcake Publishing

Evenals de ruïnes van Troje met hun lagen van telkens nieuwe steden of een kalksteenformatie heeft elk stukje werkelijkheid een archeoloog of een geoloog nodig die het ontcijfert, en misschien is de literatuur niet anders dan deze archeologie van het leven.

Claudio Magris

Inhoud

De Nabestaanden (1)	7
Loonwerker	16
<i>Bad Moon Rising</i>	41
Verkoper	64
Toneel	78
Verschillende Vrouwen	101
De Nabestaanden (2)	131
En Pieter-Jan	146
Koffie	172
De Nabestaanden (3)	192
Nawoord van de auteur (met <i>Dankzij de Nacht</i>)	209
De voornaamste personages	217

De Nabestaanden (1)

De nacht eindigde doorgaans met darmkrampen en een knagende pijn in zijn onderrug. En iedere keer probeerde hij het opstaan met een andere houding en zelfbeheersing nog even tegen te houden. Tevergeefs meestal.

Het leven is geen kwestie van willen, jongen. Jef vroeg zich af of er, behalve zegswijzen, nog iets anders overbleef van zijn vader. *Je kan een kikker niet leren fluiten. Als domheid geld opbracht, zouden er veel rijk zijn. Het zit er dik in, maar het komt er dun uit.* Kamiel Vuerinck. Het gebeurde niet vaak dat Jef erin slaagde om samen met zijn vaders gezicht ook zijn stem op te roepen. De dood had zo zijn streken.

Hij concentreerde zich, misschien dat hij vandaag ook Yvonne's ademhaling naast zich zou kunnen horen, maar ondanks de stilte van de henen kwam er van de andere kant van het bed geen geluid.

Hij viste naar het houten balletje dat tegen het hoofdeinde aan hing. Hij bedacht zich en liet het licht uit, in het donker hoefde hij tenminste niet zichtbaar weduwnaar te zijn. Op de tast dan maar naar de nachtemmer, waar hij zich ontlastte. Op de vensterbank vond hij een rol toiletpapier, glijden werd schuren. Hij was opgelucht dat hij ditmaal op tijd was geweest.

Wanneer ga je nu eens eindelijk beneden slapen? Ik heb geen zin om telkens je pyjamabroeken te moeten uitwassen! Eva was al vroeg meer onderwijzeres dan dochter geweest. Hoe vaak had ze hem en Yvonne niet de les gespeld? Hij benijdde haar leerlingen niet.

Er waren momenten dat hij het haar wou uitleggen – *Je dacht toch zeker niet dat ik je moeder alleen boven zal laten!* Hij zei het natuurlijk niet, ten eerste omdat hij in de loop van de jaren heel veel niet had gezegd, maar vooral omdat ze dan misschien wel een zorgcentrum zou contacteren. *Het is echt niet meer verantwoord om hem in die toestand nog langer thuis te laten wonen, David.*

Tussen de gordijnen bleef de nacht hangen. Terug onder de lakens was evenwel geen optie. Hij keerde terug naar waar hij zijn pantoffels wist om naar beneden te gaan.

Je denkt zeker dat je geld bespaart door het licht uit te laten? Op een keer vinden we je dood aan de voet van de trap! Besef je wel...?

Jef stapte dwars door Eva's bezwaren heen.

In de achterkamer stond de thermos met nog wat lauwe koffie en een kop die hij eens om de zoveel tijd spoelde. *Ik ben absoluut niet vies van mezelf!* Zijn vader weer. Zelfs Yvonne had zich meermaals opgewonden over zijn vuile koppen. Op mindere dagen vroeg hij zich af of die hersentumor ook zou zijn opgedoken als hij haar met zijn eigenzinnigheid niet zoveel kopzorgen had bezorgd.

Het begon met slecht zicht, hoe ze op een dag zomaar over de rand van het tapijt struikelde. Zijn ergste angst werd bewaarheid, al had hij haar op zijn knieën gesmeekt om weer op te staan. De ambulance had haar weggevoerd om haar nooit meer thuis te laten komen. Vier jaar geleden inmiddels.

Hij schonk zijn kop vol op het gehoor. *Het scheelde niet veel, pa, of de boel liep helemaal over!* Hij schoof zijn stoel achteruit om voorovergebogen van zijn koffie te kunnen slurpen. Eva had des-

tijds beter wat meer commentaar gegeven op haar broer. Wat lomphheid betreft, kende David namelijk zijn gelijke niet. Hij smakte, boerde en alsof dat nog niet volstond, moest hij aan tafel telkens weer opgedroogd snot en oorsmeer opdiepen. Om nog te zwijgen over die keer dat hij, als kind nog, plukken haar bij Eva had weggeknipt terwijl ze lag te slapen. Of toen hij de gevel van zijn leerkracht wiskunde met eieren had bekogeld omdat hij het niet eens was met het resultaat van een toets. Jef begreep nog altijd niet waarom hij na dat incident niet definitief werd geschorst. Meer nog, het bleef een raadsel hoe David technisch ingenieur was kunnen worden. Hij had zelfs het lef gehad om een van zijn docenten een gepatenteerde eikel te noemen.

Je bent te stom om dood te doen, Vuerinck. Wanneer je zoiets zegt voor een volledige collegezaal, dan vraag je erom. De decaan zei letterlijk dat hij nog blij mocht zijn dat hij geen tuchtsanctie kreeg.

Jef had zich een paar keer moeten beheersen om niet aan Marie te vertellen wat voor papa ze had, maar welk soort grootvader ben je als je tegen je kleinkinderen kwaad spreekt over hun ouders? Vandaar ook dat hij tegenover Kris en Jo zweeg over Eva, hun moeder. Sinds Yvones begrafenis deden Eva en David trouwens hun best om hem te helpen met zijn was, zijn strijk en de grote boodschappen. Op zaterdagmorgen kwam David hem stipt om negen uur halen om in de GB zaken te halen die hij met de fiets niet thuis kreeg, drank en een zak aardappelen en zo. Laatst had Jef een gezinspak toiletpapier in hun winkelkar gewild.

‘Hoe dikwijls moet jij wel kakken?’

Hij vroeg zich af hoeveel schuld hij had aan de man die David geworden was. Hij was het type vader geweest dat je terugvindt in veel Vlaamse romans, opgetrokken uit klei en een tijdloze

norsheid. Overdag, wanneer hij in Heuzezegem met zijn melkkar op pad was, had hij voor iedere klant een opmerking klaar. *Alles goed? Wat zien we er opgewekt uit vandaag! Zolang ze ons niet tegenhouden, doen we voort, zei mijn vader altijd.* De klantvriendelijkheid van de kleine zelfstandige, maar thuis zocht hij voornamelijk de rust op, aan de keukentafel met de krant en een pint. Het had hem in de ogen van zijn kinderen onverschillig gemaakt, niet geïnteresseerd in hun vrienden en nog minder in hoe ze zich voelden.

Dat je tijdens de begrafenis geen woord hebt gezegd, tot daaraan toe, maar je had op zijn minst een beetje triest kunnen kijken, pa! Zelf had Eva een tekst van ettelijke bladzijden geschreven waar ze zich tijdens de dienst doorheen had gesnotterd.

Wat behalve Kris, zijn oudste kleinzoon, niemand wist, was dat hij achteraf, in Het Damberd, een stuk pleisterwerk uit de wcmuur had geklopt.

‘In jouw plaats had ik waarschijnlijk de hele toiletpot uit de muur getrokken, opa.’ Kris had gewacht tot hij uit het toilethokje tevoorschijn kwam. Hij moest toen nog psycholoog worden, maar voor de mensenkennis hoefde hij het alvast niet te doen.

Sommige kinderen hebben het geluk om niet op hun ouders te moeten lijken, had Jef gedacht, en dat het in zekere zin gemakkelijker was om van je kleinkinderen te houden.

Had Jo daarom zijn geardheid eerst aan hem opgebiecht, terwijl Eva en Marnix hun best deden om alles te blijven ontkennen? *Onze Jo is heel erg gevoelig. Hopelijk vindt hij een meisje dat daar geen misbruik van maakt.*

De nacht loste langzaam op in schaduwen. Op de bank aan het gazon hadden zich twee zwarte vogels neergezet. Nog even en van onder die donkere laag zouden vermoedens van kleur opduiken, de ligusterhaag Pruisisch blauw, de treurberk ongepoetst zilver.

Je had dichter moeten worden.

Zijn leven lang had hij het met klanten gehad over koetjes en kalfjes, de regen, de wind, te koud of te warm, sneeuw op de verkeerde momenten, een verkoudheid, naar de kapper geweest, iemand geboren getrouwd gestorven, het brood duurder, politici zakkenvullers, Eddy Wally een fenomeen, de jeugd niet meer als vroeger en *we mogen niet klagen (als het een beetje gaat)*. Hij kon het op de duur zonder nadenken. Alsjeblieft, zoveel frank, geld terug, tot de volgende keer. En tussendoor dus praatjes om vervolgens thuis zijn mond te houden. Yvonne had al gauw begrepen dat hij maar zoveel woorden had. Ze had zijn stiltes opgevuld met enthousiasme en gemeente interesse. *Wat goed, Eva, dat je voor je project van wereldoriëntatie mag samenwerken met Lies! David, heb je al eens overwogen om in plaats van de scouts voor judo of rugby te kiezen?*

Pas wanneer de kinderen in bed lagen, vond hij terug de energie om het met Yvonne over Eva's perfectionisme en Davids opstandigheid te hebben, of over hun spaargeld en de concurrentie van de grootwarenhuizen. Hij vertelde haar over het huiselijk geweld langs zijn ronde, het bedrog, de ziektes, de angsten, de wanhoop. Ze luisterde omdat ze wist dat hij het sinds de breuk met zijn oudste broer om de zoveel tijd over tegenslag moest kunnen hebben.

Kamiel Vuerinck en Virginie Deruddere kregen in evenveel jaar vier zonen, waarna de zwangerschappen plots ophielden. Virginie wakkerde de argwaan van de goegemeente nog verder aan door tegen iedereen te beweren dat God het blijkbaar zo gewild had. De pastoor, die op zondag tijdens de hoogmis met doodzondes en de hel dreigde, ving evenwel bot. Norbert, *Berry*, zou de jongste Vuerinck blijven. Tot zover alle bijzonderheden van een voor het overige doorsnee gezin. Op je veertiende ging je van school af en als je je ouders vervolgens had terugbetaald voor het geld dat ze aan je opvoeding waren kwijtgespeeld, koos je een lokaal meisje uit om te doen wat iedereen al sinds mensenheugenis deed. Met intelligentie maakte je in dat milieu maar weinig indruk. Je kon er in elk geval niet mee verder studeren. Dat nam niet weg dat Jef een gelukkig kind was geweest. Op de speelplaats van de lagere school, waar eigen wetten heersten, dreigde hij even in de problemen te komen toen een paar klasgenoten hem in het vizier kregen. Het ging om jongens die thuis hadden geleerd dat je met volume en met je vuisten heel wat kon bereiken. Tot zijn oudste broer Jules zich ermee bemoeide en voor eens en voor altijd duidelijk maakte dat ruzie met één Vuerinck ruzie met alle Vuerincks betekende.

Aan die musketiersrelatie kwam bruusk een einde toen bleek dat Jules hun vader en hun moeder kort voor hun dood overtuigd had om het ouderlijke huis als onderpand te geven voor een fermette waarmee hij indruk wilde maken op zijn nieuwste vlam. Eerst ontkende hij, later beweerde hij dat vader en moeder het spontaan hadden aangeboden omdat hij als gemeentesecretaris

verstand van zaken had, om uiteindelijk te verkondigen dat hij er recht op had gehad.

‘Je zou eens moeten weten hoe ik als kind heb geleden. Heel mijn jeugd ging ik gebukt onder een trauma dat ik met niemand kon delen, omdat ik jullie en moeder wilde sparen.’ Om zijn bewering kracht bij te zetten, sleurde hij zijn exen erbij. Wat hij destijds had meegemaakt, had hem op relationeel vlak ondermijnd. Het duurde tot hij Pauline, nummer drie, leerde kennen voor hij eindelijk durfde te vertrouwen op zijn eigen emoties. Vragen over de erfenis (‘Een groot woord voor wat het alles bij elkaar maar was!’) en over welk trauma hij dan wel had opgelopen, wimpelde hij af. ‘Je denkt toch zeker niet dat ik vaders geheim dertig jaar voor mezelf hou om jullie er dan uiteindelijk toch nog mee op te zadelen?’ (Alsof Jef niet evengoed wist waar zijn broer het over had...)

Omer en Norbert noemden hun oudste broer een dief en een vuile leugenaar. Pauline mocht dan wel zijn nieuwe lief zijn, schoonzus of tante werd ze niet. Eva, David en hun neefjes en nichtjes kregen *hun sympathieke oom Jules* niet meer te zien. Omer en Norbert weigerden immers te geloven dat hun vader zich als een klootzak had gedragen, want dat bedoelde Jules. Kamiel was altijd een meer dan degelijke vent geweest, met een kerk vol rouwenden als bewijs toen hij begraven werd.

Jef had zijn oudste broer geen gelijk kunnen geven, hoewel hij er niet aan twijfelde dat hij voor een stuk gelijk had. Het rechtvaardigde Jules’ gedrag niet.

De ochtend liet zich niet langer tegenhouden. Jef stond met een zucht op om in de keuken de waterketel op te zetten. Ja, hij had

te veel gezien. Als hij had gezwegen, dan was het omdat hij Eva en David hun illusies niet wilde afpakken. Zwijgen was zijn geschenk geweest. Niet dat het veel verschil had gemaakt... Eva vereenzelvigde zich tegenwoordig zo hard met haar job dat ze moeite had om daarnaast ook nog mens te zijn. Marnix, haar man die eveneens in het onderwijs stond, hield hun huwelijk overeind door zich als een van haar leerlingen te laten behandelen. *Ik ga het niet blijven herhalen, Marnix! Denk nu eens zelf goed na! Ben ik dan werkelijk de enige die hier doet wat gedaan moet worden?* Jef had geluk dat hij haar tenminste maar een tweetal keer per week meer hoefde te aanhoren. Een mand vol vers ondergoed, kousen, hemden en broeken was haar idee van dankbaarheid. *Je moet wat vaker een vers hemd uit de kast halen, pa! Ik weet dat het raar klinkt, maar waarom zou je geen inlegkruisjes in je onderbroeken plakken?*

Jef had nochtans zijn best gedaan om haar te behoeden voor die angst van haar, want dat was het. Hij zag achter haar verwoede pogingen om volwassen en verantwoordelijk te zijn nog altijd het kind dat voor het slapengaan een paar keer onder haar bed moest kijken. *Ben je zeker dat er geen monsterman onder verstoopt zit, papa?* Ze had zichzelf ook al vroeg voortdurend druk opgelegd, alles moest, een goed rapport, die vioolpartituur zonder een enkele fout afwerken, voor haar vriendinnen de allerbeste vriendin zijn. Later, toen ze vrouw werd, had ze zich zelfs een tijdje proberen te verzetten tegen haar borsten en haar billen door nauwelijks nog te eten.

Een kopje verse koffie. Het brood in de zak was oudbakken. *Kleine broden zijn in verhouding niet zoveel duurder, pa.* De eerste

met smeerkaas, de tweede met confituur en eindigen doen we met een laagje honing. Hij was te oud geworden om nog van die volgorde af te stappen.

Hij moest misschien toch nog eens met Eva en David aan tafel zitten. Ze stelden hem verantwoordelijk voor het soort volwassenen dat ze geworden waren. Hij had best wat meer belangstelling mogen tonen, veel van zijn opmerkingen waren te kortaf geweest, hij had hen meer goede raad moeten geven, hen getroost hebben wanneer ze daar nood aan hadden... Anderzijds, was hij er niet altijd geweest? Je kon hem geen overspel of losse handjes verwijten, drinken deed hij niet en hij had al die jaren brood op de plank gebracht. Als ze eens wisten wat andere kinderen met hun ouders soms moesten verwerken. Tijdens zijn melkronde had hij wat dat betreft heel veel opgevangen.

Neem nu Christophe Bossuyt, de zoon van de tandarts. Wat die jongen zoal had moeten meemaken! Achteraf hadden de meesten zich in stilzwijgen gehuld. Een paar hadden luidkeels alle schuld proberen te ontkennen. Heuzegem besloot dan maar dat het een tragisch ongeval betrof, maar Jef wist beter.